Bykle kommune
Sarsvegen 14
4754 Bykle

Sendes kun per e-post til: post@bykle.kommune.no

Kopi ettersendes til:
Samtlige medlemmer av planutvalget i Bykle kommune
Gruppeledere for de politiske partier

Kristiansand, 2. april 2020

Kommunedelplan Hovden Aust – innspill til planarbeidet

1. Innledning

Det vises til planprogram vedtatt september 2019 for KDP Hovden Aust, samt rapporter innhentet av Bykle kommune fra Asplan Viak, Cowi og Faun i forbindelse med arbeidet med KDP.

På vegne av Ressursgruppen for velforeninger og velforeningene Remestøylsflotti, Byrtemannsbekken, Støylsflotti, Straumetunet (under etablering), Solsetra og Hartevassnuten (samlet omtalt som «**Velforeningene**») oversendes nedenfor enkelte kommentarer til det pågående arbeidet med forslag til KDP for Hovden Aust.

Ressursgruppen for Bykle hyttevel ble etablert for 3 år siden og skal representere alle de 60 hyttevelforeninger i Bykle. Ressursgruppen skal befatte seg med saker som har en allmenn eller bred interesse blant flere velforeninger. Velforeningene består samlet av omlag 400 hytter på Hovden Aust. Velforeningene representerer de områdene som antagelig vil bli mest direkte berørt av en eventuell vedtakelse av KDP for Hovden Aust, herunder ved en eventuell utbygging av området BFR26.

Vi har forståelse for at Bykle kommune er opptatt av å legge til rette for å utvikle kommunen som en attraktiv destinasjon for bolig- og fritidsbebyggelse. Dette brevet sendes for å synliggjøre og understreke at det foreligger en massiv motstand mot utbygging av BFR26 og ytterligere fortetting av Hovden Aust blant hytteeiere i området, noe vi legger til grunn at kommunen er kjent med. Herunder vil vi understreke at vi anser at en utbygging av det tidligere LNFR-arealet BFR26 vil ha betydelige negative konsekvenser for natur- og friluftsinteresser og for Hovden som sådan. Etter det vi forstår er motstanden mot en nedbygging av BFR26 også betydelig blant lokalbefolkning og folkevalgte representanter, herunder barn- og unges representant og politikere.

Innledningsvis ønsker vi i punkt 2 nedenfor å påpeke forhold ved vedtakelsen av ny arealdel til kommuneplanen, vedtatt i februar 2019, som vi finner meget kritikkverdige.

I punkt 3 og 4 nedenfor peker vi på enkelte momenter vi mener taler mot et nedbygging av BFR26 samt ytterligere fortetting av Hovden Aust. Dette omfatter både forholdet til tidligere vedtatte planer og momenter knyttet til området som sådan.

Etter vårt syn bør kommunen primært revurdere om det er ønskelig å åpne opp for utbygging av BFR26 og ytterligere fortetting på Hovden Aust, alternativt at området i det minste reduseres

betydelig. I den grad kommunen fortsatt mener det kan åpnes opp for en nedbygging av BFR26 er vi av den oppfatning at det foreligger nye opplysninger – herunder vedrørende villrein/rype og hensynet til naturmangfoldsloven – sammenlignet med de opplysninger som ble lagt til grunn ved vedtakelse av kommuneplanen i 2019, og at det derfor foreligger grunnlag for innsigelse fra Fylkesmannen.

2. Forhold vedrørende saksbehandling ifm. arealdel til kommuneplanen vedtatt februar 2019

På tross av at kommuneplanens arealdel må anses rettslig bindende finner Ressursgruppen og Velforeningene grunn til å påpeke enkelte forhold vedrørende vedtakelse av kommuneplanens arealdel i februar 2019 som vi reagerer på og finner uheldige.

2.1 Manglende medvirkning

Prinsippet om medvirkning i kommunal planlegging står sentralt i plan- og bygningsloven (pbl).

Det følger av pbl. § 5-2 første ledd, jfr. § 11-14, at forslag til kommuneplanens arealdel «*skal sendes til alle statlige, regionale og kommunale myndigheter og andre offentlige organer, private organisasjoner og institusjoner, som blir berørt av forslaget, til uttalelse innen en fastsatt frist*» (vår understrekning).

Med *«private organisasjoner»* siktes det til enhver form for organisasjon. Det avgjørende for om en organisasjon omfattes av høringsplikten, er om den ut fra sitt formål organiserer interesser eller hensyn som berøres av den aktuelle plansak.

Det kan således ikke anses tvilsomt at forslag til ny arealdel til kommuneplanen skulle vært sendt på høring til Velforeningene i høringsperioden før vedtakelse av denne i 2019, da en nedbygging av BFR26 og den fortetting planen legger opp til har vesentlig betydning for Velforeningenes medlemmer. Tilsvarende mener vi også planforslaget skulle vært sendt på høring til Ressursgruppen.

Vi finner det meget uheldig at kommunen unnlot å sende forslag til arealdel på høring til Velforeningene og Ressursgruppen. Enn mer var kommunens hjemmesider i den aktuelle perioden direkte misvisende, ved at det ikke forelå noen informasjon om arbeidet med den nye arealdelen under «Planar under arbeid». Dette har medført at Velforeningene og Ressursgruppen ikke ble gitt mulighet til å fremme sine interesser og synspunkter overfor kommunens administrasjon, politikere eller overordnet myndighet så tidlig som mulig i prosessen vedrørende en utbygging av BFR26 og ytterligere fortetting av Hovden Aust.

Vi mener kommunen bør ta til etterretning at mangelfull høring vil være en saksbehandlingsfeil som etter omstendighetene hadde kunnet lede til at planvedtaket måtte anses som ugyldig etter prinsippet i forvaltningsloven § 41.

2.2 Manglende/mangelfulle konsekvensutredninger

Kommunen har iht. pbl. § 4-2 en plikt til å foreta konsekvensutredning av planens virkninger for miljø og samfunn.

I de saksdokumenter som er tilgjengelig på kommunens sider vedrørende vedtakelse av arealdelen i 2019, herunder i innkallingen til møtet i kommunestyret 28. februar 2019, er de

konsekvensutredninger som er lagt til grunn vedrørende BFR26 etter vårt syn ufullstendige og uriktige på sentrale punkter, og vi finner grunn til blant annet å påpeke følgende:

- I konsekvensutredningen «Samla belastning av forslag til nye tiltak i kommuneplanen» (utarbeidet før annengangs behandling av KP etter pålegg fra regionale myndigheter), som fremgår av side 174 flg. i innkallingen til kommunestyremøtet 28. februar 2019, er det for nye byggeområder uttalt at ingen leveområder for villrein blir utbygd. Dette er ikke korrekt, da BFR26 ligger innenfor villreinens biologiske leveområde, på tross av at Heiplanen definerer området som bygdeutviklingssone.
- Videre er det i «Samla belastning av forslag til nye tiltak i kommuneplanen», delen for nye byggeområder, uttalt at «*Området nyttast ikkje av barn og unge i dag*». Dette er ikke korrekt. BFR26 utgjør et svært populært frilufts- og turområde for barnefamilier og andre, både fra tilstøtende hytteområder og andre deler av Hovden.
- I KU for det enkelte delområde er det for BFR26 (KU 013) vedrørende «Rekreasjon og friluftsliv» uttalt at «[o]*mrådet er ikkje nytta til, eller har særlige kvalitetar for reakreasjon og friluftsliv*». Videre er det angitt at en utbygging av BFR26 vil ha +2 (middels positive) konsekvenser for rekreasjon og friluftsliv. Dette er etter vårt syn åpenbart ikke riktig, området er som kjent et svært populært utfartsområde og det går i dag en hyppig benyttet oppkjørt skiløype tvers gjennom området. En utbygging av BFR26 vil etter vårt syn kunne ha store negative konsekvenser for rekreasjon og friluftsliv.

Det er vårt generelle inntrykk at de konsekvensutredninger som er utarbeidet ifm. BFR26 ikke er tilstrekkelige, noe vi finner svært uheldig da grunnlaget for å omdisponere arealet BFR26 fra LNFR til byggområde i kommuneplanen således ikke har vært dekkende. Vi mener det er et spørsmål om også dette utgjorde en saksbehandlingsfeil ifm. vedtakelse av kommuneplanens arealdel i 2019.

3. Forholdet til tidligere vedtatte planer

3.1 Reguleringsplan for Hovden Aust vedtatt i 2010

Reguleringsplanen for Hovden Aust, vedtatt i 2010, la opp til en betydelig fortetting i forhold til tidligere planer. Utbygging i henhold til denne planen er fortsatt ikke fullt ut gjennomført.

Vi finner det uheldig at kommunen, så vidt kort tid etter at kommunen vedtok en reguleringsplan for Hovden Aust, gjennom vedtakelse av ny arealdel til kommuneplanen avsetter ytterligere områder til fortetting innenfor Hovden Aust. Etter det vi oppfatter er kommunens hensyn bak å inkludere arealet som er omfattet av reguleringsplanen for Hovden Aust fra 2010 at det er gitt mange dispensasjoner fra planens bestemmelser, noe som etter våre opplysninger primært gjelder planens fastsatte byggegrenser. Vi kan imidlertid ikke se at dette skal gi grunnlag for nå å åpne opp for ytterligere fortetting i Hovden Aust-området.

Kommunens planlegging oppleves således ikke å være i tråd med sentrale formål i plan- og bygningslovgivningen, herunder prinsipper om at planleggingen skal sikre forutsigbarhet.

Ressursgruppen og Velforeningene ser med bekymring på den signaleffekten kommunens manglende forutsigbarhet i planleggingen vil kunne ha.

3.2 Kommunedelplan for Hovden vedtatt 27. februar 2014

Som kjent var bakgrunnen for kommunedelplanen for Hovden fra 2014 et ønske om å fastsette overordnede prinsipper «*for å kunne ta vare på og videreutvikle Hovden i eit langsiktig, berekraftig perspektiv*» (side 2 i planprogram vedtatt 15. mars 2012).

Planområdet omfatter hele Hovden, det vil si fra syd for Hartevatn til nord for Hovden Fjellstoge og bolig- og hytteområder øst for Rv9.

Av plandokumentene, herunder planprogrammet og kommunedelplanen, fremgår det at det er en målsetting at nye fritidsboliger i hovedsak skal bygges ved fortetting innenfor allerede utbygde områder, samt at området syd for Hartevassbu ble lagt inn.

Kommunedelplanen fra 2014 var også i tråd med Fylkesmannens syn, som hadde gitt uttrykk for at det var nødvendig med fortetting for å unngå å bygge ned de områder som gjør Hovden attraktivt for allmenhetens friluftsliv (omtalt på side 22-23 i vedtak om detaljreguleringsplan for Otrosåsen, vedtatt 15. februar 2016).

Så vidt vi er kjent med hadde Fylkesmannen også varslet innsigelse dersom ikke det ble fortettet i eksisterende hyttefelt, framfor å legge ut nye felt. Dette etter det vi forstår som følge av at Fylkesmannen var av det syn at det ikke er ønskelig at hyttene ble spredt videre innover i fjellet.

På denne bakgrunn stiller vi oss spørrende til hvordan kommunen og Fylkesmannen forholder seg til de langsiktige føringene som ble fastsatt ved kommunedelplanen for Hovden fra 2014, da BFR26 utgjør en del av et område som er svært viktig for friluftslivet og som følge av at en nedbygging av BFR26 vil føre til at man i større grad enn tidligere etablerer bebyggelse innover fjellet.

Til dette kommer også at vi legger til grunn at kommunen ser hele kommunen under ett når det gjelder behov for å regulere ytterligere tomter, og at kommunen har regulert et betydelig antall tomter i midtregionen. Vi stiller spørsmål ved om det er et reelt behov for å regulere ytterligere tomter i Bykle p.t..

4. Nedbygging av BFR26 – endring fra LNFR til område for fritidsbebyggelse

4.1 Overordnet om området - verdi som natur- og friluftsområde m.v.

Arealet som BFR26 er en del av, og ubebygde områder mellom eksisterende bebyggelse på Hovden Aust, er svært hyppig benyttet både på sommer- og vinterstid. Området har vesentlig verdi både som friluftsområde og som adkomst til de innenforliggende områdene. Det går en hyppig benyttet plankesti i nord/syd-retning og en skiløype i vest/øst-retning. Det er vanskelig å se at en utbygging vil kunne gjøres uten at det har betydelige negative konsekvenser for friluftsinteressene, herunder for stier og skiløyper. I tillegg frykter vi at en bygging av BFR26 vil ha negative konsekvenser for naturmangfold, herunder dyre- og fuglelivet i området.

I planprosessen er det blant annet pekt på at i) de store åpne myrområdene på østsiden av riksvegen er «*innfallsporten til Hovdens viktigaste friluftsområde*», og at sikring av løype-/turvegtraseer og landskapsbilde vil «*vera avgjerande for å halde på Hovden som ein attraktiv destinasjon i dag og for framtidige generasjonar*», ii) området er svært myrlendt og fuktig, iii) deler av området omfatter Hovdens viktigste utfartspunkt for fjellturer både til fots og på ski, og at det «*er særs viktig å ta vare på dette området og utvikle det videre med eit forbetra tilbod for bebuarar, hyttefolk og besøkande», og iv) landskapet i området er «sårbart og viktig å ta vare på».*

De momentene kommunen selv har fremhevet som påpekt ovenfor, både i forbindelse med vedtakelse av kommuneplanen og i forslag til planprogram, taler med styrke mot en nedbygging av det viktige og sårbare natur- og friluftsarealet som BFR26 er en del av. Utformingen av BFR26 kan innebære at det etableres en effektiv barriere for tilgang til fjellet på Hovdens østside, i tillegg til at man bygger ned et område som i seg selv er viktig for friluftsinteressene. Samtidig har vi vansker med å se at kommunen har foretatt noen interesseavveining som skulle gi grunnlag for å se bort fra de betydelige negative konsekvenser en utbygging av BFR26 ville kunne ha. Det er derfor vanskelig å se hvordan kommunen har kommet til at det er grunnlag for å avsette BFR26, et hittil ubebygd område på ca. 182 daa, til byggeområde for fritidsboliger.

Vi har forståelse for at Bykle, som andre høyfjellsdestinasjoner, har behov for å tilrettelegge for hyttebygging og utvikling. Samtidig er det vanskelig å forstå at kommunen ser seg tjent med å åpne opp for å bygge ned et urørt område i Hovdens viktigste utfartsområde, da vi oppriktig opplever at denne type arealdisponering vil kunne skade Hovden som en attraktiv destinasjon. Det er viktig at kommunen er seg bevisst at en nedbygging av det området som BFR26 utgjør vil ha negative konsekvenser for langt flere enn hytteeiere i nærheten av BFR26.

Etter vårt syn bør kommunen primært revurdere om det er ønskelig å åpne opp for utbygging av BFR26, alternativt at området i det minste reduseres betydelig.

4.2 Hensynet til bærekraftig utvikling

I mulighetsstudien utarbeidet av Asplan Viak blir bærekraft vektlagt en rekke steder.

Vi forutsetter at kommunen følger Asplan Viaks anbefaling om å fastsette en markagrense/fjellgrense som setter en endelig grense for utbygging for å unngå utbygging i uberørt natur, samt at potensial i og nær eksisterende hytteområder bør utnyttes før utbygging av helt nye områder lengre opp mot fjellet.

Samlet sett er vi av den oppfatning, og det er også slik vi forstår Asplan Viaks anbefalinger, at en utbygging av BFR26 vil være lite bærekraftig. Dette baserer seg også blant annet på at de siste tiårs utvikling på Hovden har medført at antall hytter på Hovden Aust er økt betydelig samtidig som løypenettet er innskrenket og infrastrukturen ikke er utviklet tilsvarende.

Å unngå nedbygging av nye områder er også i tråd med Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023, vedtatt 14. mai 2019, hvor det i punkt 2.4 fremgår følgende:

«*Fortetting av eksisterende fritidsboligområder betyr mindre press på natur- og friluftsområdene. Regjeringen legger vekt på at utbyggingen skjer på en måte som sikrer kvalitet i områdene. Av hensyn til friluftsliv, landskap og naturmangfold er det viktig å unngå etablering av nye hytteområder over skoggrensen. Sammenhengende grønnstrukturer og god landskaps- og terrengtilpasning av infrastruktur og bebyggelse, er viktig. Det er også viktig å bevare større, sammenhengende områder uten hyttebebyggelse i fjellområder med stort press på arealene. Regional eller interkommunal planlegging kan avklare utbyggingspotensial og strategier på tvers av kommunegrenser. Det er viktig å vurdere langsiktige utbyggingsgrenser mot snaufjell og andre viktige landbruks-, natur-, frilufts- og reindriftsområder.*»

4.3 Utbyggingsstruktur

Dersom utbygging skjer i tråd med mulighetsstudien utarbeidet av Asplan Viak vil det potensielt kunne bli om lag en fordobling av antall hytter på Hovden Aust sammenlignet med dagens situasjon. Ressursgruppen og Velforeningene er av den klare oppfatning at en nedbygging av BFR26 ikke

representerer noen fortetting, men tvert imot en nedbygging av et betydelig areal som i tidligere planer har vært avsatt til LNFR og som har vesentlig verdi som natur- og friluftsområde. I den grad kommunen og andre, herunder kommunens konsulenter, omtaler en nedbygging av BFR26 som en fortetting mener vi dette representerer en uheldig utydeliggjøring av at BFR26 representerer en nedbygging av areal inn mot fjellheimen.

Vi anser at det ved en eventuell bygging i BFR26 må legges svært strenge føringer for fotavtrykk, utnyttelsesgrad, byggehøyde m.v. I den forbindelse understreker vi at deler av de øverste eksisterende feltene i Hovden Aust-området iht. reguleringsplanen fra 2010 har 5 meter som maksimalt tillatt mønehøyde, noe vi mener bør videreføres om utbygging skal vurderes.

Vi understreker også at overordnet myndighet i forbindelse med vedtakelse av reguleringsplanen for Hovdeseter krevde reduksjon av antall hytter, og at antallet ble redusert fra 125 til 46 enheter av hensyn til nærhet til villreinområder. Det er vanskelig å se at ikke de samme hensynene skulle gjøre seg gjeldende for BFR26, slik at det vil måtte bli en svært begrenset grad av utnyttelse i området.

Videre forutsetter vi – dersom utbygging i det hele tatt vedtas – at kommunen vektlegger Asplan Viaks anbefaling om at det med tanke på visuelle hensyn gjennomføres fortetting av eksisterende hytteområder framfor å bygge ut nye områder som BFR26, da det vil ha negative konsekvenser for landskapsbildet å bygge ut området (punkt 12 i mulighetsstudien).

Dersom det åpnes for utbygging av BFR26 må det stilles krav om at bygninger tilpasses bygninger i omkringliggende hytteområde, både hva gjelder utforming og begrensninger på høyder m.v.

De begrensninger på høyder m.v. som gjelder øvre del av eksisterende plan for Hovden Aust må videreføres.

4.4 Hydrologi

Hovden Aust består i stor grad av myr og våtmark, noe som har stor betydning både for håndtering av overvann og som miljømessig aspekt.

Som påpekt av Cowi i rapporten til kommunen datert 19. desember 2019 er myrområdene på Hovden Aust trolig allerede påvirket av utbyggingen på Hovden Aust. Dette er i tråd med hytteeieres egne erfaringer om at den fortetting om allerede har skjedd på Hovden Aust har påvirket hydrologien i området, hvor man stadig oftere opplever overvann ved snøsmelting m.v.

Ressursgruppen og Velforeningene forutsetter at kommunen i arbeidet med kommunedelplanen hensyntar Cowis innspill, herunder om at utbygging av myrområder og vannspeil minimeres.

4.5 Villrein

Vi har oppfattet at BFR26 ligger utenfor hensynssonene for villrein men innenfor bygdeutviklingssonen, slik denne er politisk definert i Heiplanen. Imidlertid ligger i alle fall deler av BFR26 innenfor det biologiske leveområde for villrein, og i nærheten av trekkområder/beiteområder.

Det følger av punkt 2.4 i Heiplanen at en av de viktigste planforutsetningene er at arealbruksdisponeringer i planen skal være kunnskapsbasert. Heiplanen baserer seg på kunnskap som er over 10 år gammel, og etter det vi forstår er det igangsatt et arbeid for å gjennomføre undersøkelser med tanke på å oppdatere kunnskapen om villreinens bevegelser etc.

Slik denne vinteren har vist vil villreinen i enkelte perioder kunne trekke langt ned mot eksisterende hyttebebyggelse. I rapporten fra Faun Naturforvaltning datert 26. november 2019 er det på side 11 påpekt at BFR26 grenser til hensynssone villrein. I tillegg er det pekt på at villreinen er norsk

ansvarsart og at Setesdalsheiene har status som nasjonale villreinområder. Faun vektlegger at fortetting vil gi økt menneskelig ferdsel og bruk av fjellområdet, og dermed gi økt press på villreinen i de mest sårbare periodene i året. Denne kunnskapen, kombinert med at kommunen i forbindelse med vedtakelse av kommuneplanens arealdel i 2019 feilaktig la til grunn i KU at ingen leveområder for villrein blir utbygd, utgjør etter vår vurdering ny informasjon som bør gi grunnlag for at overordnet myndighet fremmer innsigelse.

Ressursgruppen og Velforeningene er av den oppfatning at det for alle tilfeller ikke bør tas stilling til utbygging av BFR26 før oppdatert kunnskap om villreinen foreligger. På grunnlag av de konsekvenser en utbygging vil kunne ha i form av siluettvirkninger fra bebyggelse, økt bruk av området, økt trafikk etc. for villreinen legger vi for alle tilfeller til grunn at en eventuell utbygging vil bli meget begrenset.

4.6 Annet dyreliv

Arealet som BFR26 omfatter utgjør et viktig beiteområde vinterstid for rype. Både fjell- og lirype er rødlistede arter. Det samme gjelder for hare, som det også stadig observeres spor etter i området.

Etter vår oppfatning tar ikke rapporten utarbeidet av Faun tilstrekkelig hensyn til situasjonen for rype i området og synes ikke å ta inn over seg BFR26, spesielt i området Byrtemannsbekken, er et svært viktige beite- og oppholdsområde for rype og hare om vinteren. Disse forholdene må undersøkes nærmere i kommunens videre prosess rundt KDP for Hovden Aust.

4.7 Adkomstforhold

Det synes uklart hvordan kommunen har ment at adkomst til BFR26 skal kunne løses. For alle tilfeller er ikke etablert veinett nord for BFR26 dimensjonert for å håndtere en betydelig økt trafikkmengde, slik en utbygging av BFR26 vil innebære.

5. Annet

Hvis nye hyttefelt etableres bør områdene i stor grad gi bidrag tilbake til samfunnet.

Eksempler kan være konkrete rekkefølgekrav som utbedring av veier og VA-anlegg, utvidet tursystem, lysløype, bekostning av løypeoverganger etc. Det må sikres at rekkefølgekrav gjennomføres før utbygging tillates.

6. Avslutning

Vi understreker avslutningsvis at Ressursgruppen og Velforeningene ønsker å ha en ryddig og konstruktiv dialog med kommunen i den videre prosessen, og at vi oppfatter at det er et felles mål om at Hovden skal videreutvikles som en ledende destinasjon innenfor rammene for en bærekraftig forvaltning av viktige natur- og friluftsinteresser.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Aastveit (sign) Lars Erik Larsson (sign)

På vegne av

Ressursgruppen for velforeninger

Styrer i Remestøylsflotti vel, Byrtemannsbekken vel, Støylsflotti vel, Straumetunet vel (under etablering), Solsetra vel og Hartevassnuten vel